

בעין חינוכית מספר 37, י' בשבט תשס"ח

בט"ו בשבט (לא) ניטע עצים

מתוך כתב העת: 'הליכות שדה'², גיליון 155, כסלו תשס"ח.

רקע: השנה היא שנת שמיטה ואין 'מְבַצְעִים' של נטיעות עצים במסגרת בתי הספר או תנועות הנוער. כמובן, אין גם עבודה חקלאית רגילה. אדם זר שאינו מכיר את מצוות התורה, אשר ישמע שחקלאי נוטש את שדותיו ופרנסתו לשנה שלמה, יחשוב שהאדם אף נטש את בריאותו הנפשית. ממה תתפרנס? האם בימינו אתה חושב שיש עדיין נסים?

מצורפים כאן שני מכתבים של מְרַכֵּז ענף גידולי שדה (גד"ש) ביישוב התורני מבוא חורון. המכתב הראשון נשלח לתושבי היישוב בחודש אייר תשס"ז, כארבעה חודשים לפני תחילת השמיטה הנוכחית. המכתב השני הוא מערב סוכות השנה, לאחר תחילת שנת השמיטה.

יום שני, ה' באייר תשס"ז

לכבוד תושבי הישוב מבוא חורון,

ידוע לכל התושבים שאנו מקיימים ישוב חקלאי בארץ ישראל, מעבדים את אדמות עמק איילון והארץ הקדושה מוציאה לנו פירותיה. כמובן שיש כאן עניין של פרנסה, אך יותר מכל יש כאן קיום מצוות ישוב הארץ, וכמו כל מצווה יש לקיימה בהידור. הננו השנה בשנה השישית של מחזור השמיטין ובע"ה נגיע בראש שנת תשס"ח לתחילת שנת השמיטה. אנו רואים בהצלחת הגידולים בשנה השישית מטרה נעלה של קידוש השם באשר כל הציבור החקלאי שמכיר את 'מבוא חורון' יודע שאנו משתדלים להשבית את ענף גידולי השדה בשנת השמיטה, כמו שכתוב "ושבתה הארץ שבת לה"¹ ומצפים לראות קיום הברכה המיוחדת בשנה השישית.

[...] אנו אנשי צוות הגד"ש מבקשים בזאת מכל הציבור הקדוש ב'מבוא חורון' המעטירה להתפלל יחד עם **הצוות והצמחים** להצלחה בגידולים על מנת שיהיה בזה קידוש שם הבורא יתברך. בברכה, מרכז ענף גידולי שדה, מבוא חורון, אייר תשס"ז

ערב חג האסיף, שנת השמיטה תשס"ח

לכבוד תושבי מבוא חורון,

כזכור, בחודש אייר פנינו אליכם בבקשה שתתפללו על גידולי ענף הגד"ש שיצליחו כדי שיהיה בזה קידוש השם לקראת שנת השמיטה הבעל"ט.

עתה הנה אספנו את יבולי השנה השישית והננו באים מתוך תחושת כבוד והערצה לתפילותיכם שנשמעו בשמים. אנו מבקשים לתאר לפניכם את ההצלחה המיוחדת של שנת הגידולים תשס"ז. ובכן:

גידול חיטה: זרענו 20 טון זרעי חיטה וקיבלנו יבול של 800 טון שזה פי ארבעים, שהלכו כולם למצה שמורה.
גידולי החימצה: זרענו 3.8 טון זרעים וקיבלנו 165 טון יבול, שזה פי 43 וגם קיבלנו מחיר מיוחד מתוך התחשבות הסוחר בשמירת השמיטה.

¹ הדפים, כולל ההארות והשאלות בתחילתם ו'או בסופם, בעריכת יונה גודמן.

² יוצא לאור על ידי 'המכון לחקר החקלאות על פי ההלכה'. תודתי לרב פרופ' גוטל על שהפנה אותי למכתבים המצ"ב.

גידול תירס: זרענו 250 קילו זרעי תירס וקיבלנו 540 טון. זו תוצאת יבול גבוהה מכל השדות שנקצרו השנה בצפון הארץ המיומן בגידול זה. מנהלי המפעל ציינו לשבח את טיב התירס והפחת היה נמוך יחסית.

פפריקה: קיבלנו יבול של כ 10 טון וגם קיבלנו מחיר הוגן.

כותנה: טרם נקטפה אך נראית כמבטיחת יבול טוב.

מעבר לכל, באופן מובהק ההוצאות על הגידולים היו קטנות מהרגיל. היו פחות מזיקים ולכן פחות הוצאות ריסוס, פחות הוצאות מים, ועוד פעולות שהלכו כשורה וללא תקלות. לכן הכנסת הענף תהיה גבוהה מאוד וקרוב להיות כמעט פי שלושה מההכנסות נטו של שנה רגילה.

חישבו נא רבותי, איזה קידוש השם יש בדבר, ועוד נפרסם את הדברים במהלך שנת השמיטה, גם בפורומים חקלאיים וגם לציבור שוחר סיפורי השמיטה, למען 'דעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו'.³ כאשר מוריק ה' 'ברכה עד בלי די'.⁴ וכמו שדרש רמי בר חמא בשם רב "עד שיבלו שפתותיכם מלומר די"⁵ וכל הזכות הזאת באה על ידי תפילות רבים של תושבי מבוא חורון.

לכאורה, האמת המציאותית אינה כזו שכל מי שמעשר מתעשר. אם כן מה ההסבר לכך? והנה מצאנו בדברי הרב קוק בספרו עין אי"ה על מסכת שבת⁶ שמסביר שהדברים תלויים במצבו הרוחני של מקבל הברכה. אמנם, הדברים שם אמורים לגבי מעשרות ולעומת זאת בענייני שביעית אולי הברכה בשנה השישית קיימת רק כאשר השמיטה היא מדאורייתא, אך אם מקיימים שמיטה מתוך רצון להגיע אל המירב של רצון ה' ורמת המתפללים להצלחה היא גבוהה רואים בעליל שהברכה חלה.

הקב"ה אמא בדברי הנביא מלאכי: "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אומר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקתי לכם ברכה עד בלי די. וגערתי לכם באכל ולא ישחית לכם את פרי האדמה". ונקווה שיתקיימו בנו גם הפסוקים שבסוף נבואת מלאכי: "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא", ובעיקר הפסוק האחרון "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

מרכז ענף גידולי שדה

הרהורים חינוכיים

- א. האם גם לנו יש כזו אמונה תמימה: בפרנסה, בכוחה של תפילה, בקב"ה?
- ב. מבין השיטין (והערוגות) עולה תזכורת עד כמה החקלאות בארץ ישראל צריכה ויכולה להיות עבודת השם. האם אנו זוכרים זאת? האם אנו זוכרים לחנך לכך?

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו:
וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשית את התבואה לשלש השנים: (ויקרא כה)

מסביב לדפים:

- א. מי שמוכנה לשתף את כלל הבנות במחשבות בתחומי חינוך וחיים המתאימות לרוח של "בעין חינוכית", מוזמנת לשלחן אליי: yyg8@zahav.net.il.
- ב. ניתן לעשות מנוי אישי (ללא עלות) על דפי "בעין חינוכית". נא לפנות לשרון: sharonz@orot.ac.il.
- ג. דפים קודמים ניתן למצוא ב: <http://www.orot.ac.il/orot/InfoPagePublishes/EducationalViewPoint/default.aspx>

³ דברים ד, לה.

⁴ מלאכי ג.

⁵ שבת לב, תענית ט, מכות כג.

⁶ דף לב.